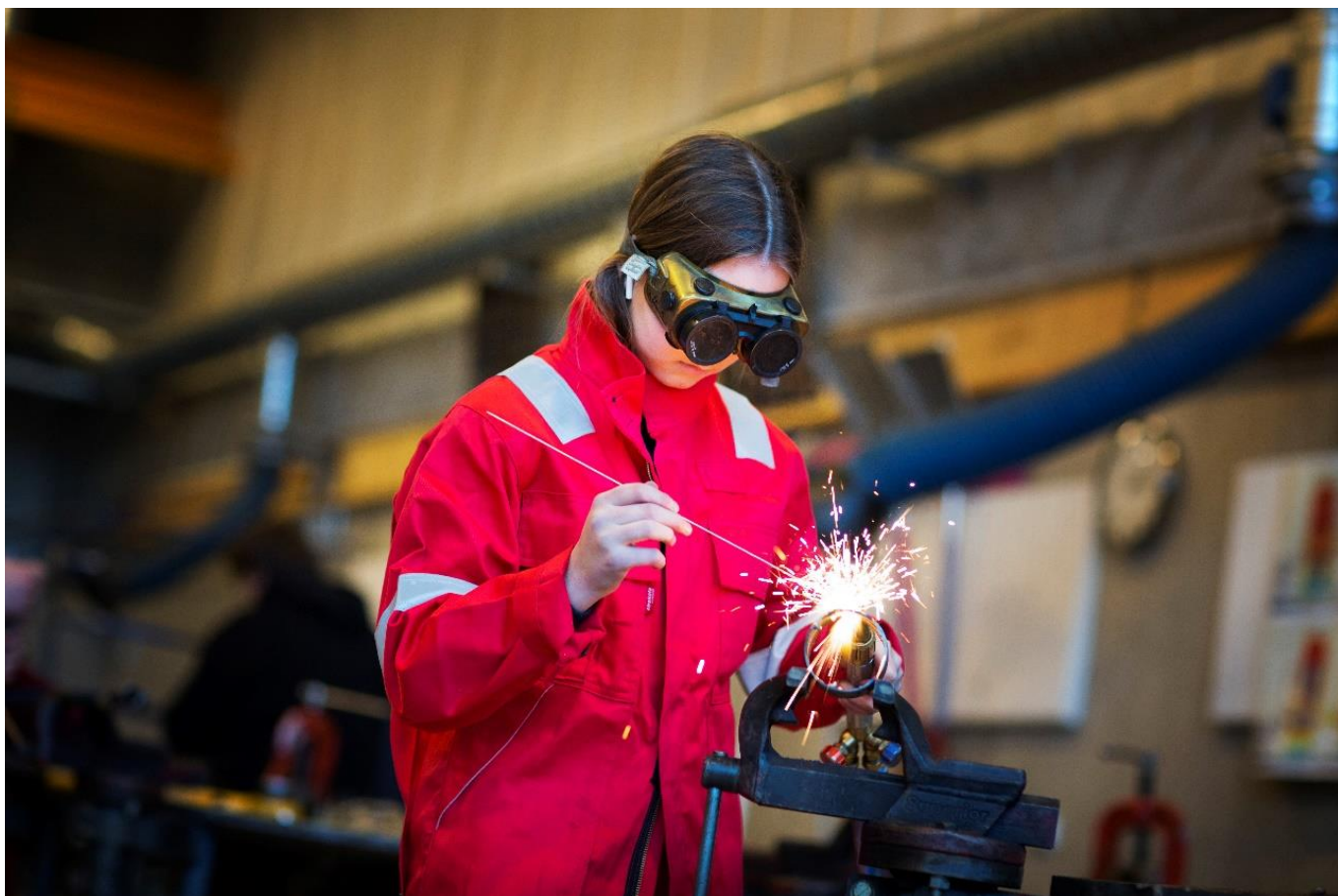

Felles retningslinjer for Yrkesfaglig fordypning i Trøndelag Fylkeskommune

Forord

Trøndelag fylkeskommune har laget felles retningslinjer i faget Yrkesfaglig fordypning. Dokumentet danner et felles utgangspunkt for organisering av faget og vil bidra til en mer enhetlig praksis med tanke på organisering, innhold, vurdering og dokumentasjon. Kvaliteten på yrkesfaglig fordypning fordrer et tett samarbeid mellom skole, opplæringskontor og bedrifter. Samarbeidsavtaler vil gi forutsigbarhet i tilbudet elevene får og bidrar til at arbeidslivet kan møte skolene med lik forventning til organiseringen av faget.

Yrkesfaglig fordypning er faget hvor elevene på yrkesfag kan fordype seg i kompetansemål på Vg3. I samarbeid med bedrifter og opplæringskontor får man erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter som karakteriserer yrket man interesserer seg for. Gjennom samarbeid skaper man gjensidig forståelse og tilhørighet til et framtidig yrkesliv for den enkelte.

Innholdsfortegnelse

Forord	1
1. Forankring og formål	3
2. Lokale læreplaner for Trøndelag Fylkeskommune	3
3. Dokumentasjon og vurdering av opplæringa i YFF	4
4. Samarbeid skole - bedrift	4
5. Skolen sin oppfølging av elevene i YFF	5
6. Forberedelse før opplæring i bedrift for lærer og elev	5
7. Faglærer sine oppgaver for gjennomføring av YFF ved opplæring i bedrift.....	6
8. Oversikt over vedlegg til felles retningslinjer for YFF	7

1. FORANKRING OG FORMÅL

Yrkesfaglig fordypning

- Skal gjøre det mulig å veksle mellom læringsarenaer og gi elevene mulighet til å oppleve realistiske arbeidssituasjoner i læringsarbeidet.
- Skal gi elevene et godt grunnlag for å velge lærefag og en mulighet for å knytte kontakt med potensielle lærebedrifter.
- Skal gi elevene en opplæring som er relevant for deres fremtidige yrkesutøvelse.
- Skal bidra til å introdusere elevene for arbeidslivet, og gi regionalt og lokalt arbeidsliv mulighet til å definere innholdet i opplæringen i tråd med lokale kompetansebehov basert på læreplaner for aktuelle fag.
- Skal gi elevene mulighet til å prøve ut ett eller flere aktuelle lærefag. De skal få erfaring med innhold, oppgaver og arbeidsmåter som karakteriserer yrkene utdanningsprogrammet kvalifiserer dem for, og få mulighet til å fordype seg i kompetansemål fra læreplanene på Vg3-nivå.
- Skal gi elevene mulighet til å ta fellesfag i fremmedspråk eller programfag fra studieforberedende utdanningsprogrammer og fellesfag fra Vg3 påbygging til generell studiekompetanse.

Kilde: [Udir - Yrkesfaglig fordypning for de yrkesfaglige utdanningsprogrammene \(YFF\)](#)

2. LOKALE LÆREPLANER FOR TRØNDELAG FYLKESKOMMUNE

Det er den enkelte skole sitt ansvar å organisere, periodisere og gi konkret innhold i faget Yrkesfaglig fordypning, heretter omtalt som YFF. Det kan være behov for at skolene samarbeider om perioden elevene har opplæring i bedrift. YFF skal normalt brukes til opplæring i kompetansemål hentet fra læreplaner for Vg3/ opplæring i bedrift. Det skal utarbeides lokale læreplaner basert på de nasjonale kompetansemålene, og det skal framgå av den lokale læreplanen hvilke nasjonale kompetansemål som ligger til grunn for opplæringen. Kompetansemål fra Vg3/ opplæring i bedrift, konkretiseres og tilpasses den enkelte elev.

3. DOKUMENTASJON OG VURDERING AV OPPLÆRINGA I YFF

“Det er skolen som har ansvar for både underveisvurdering og for å sette standpunkt karakter som er sluttvurdering i YFF” (Utdanningsdirektoratet: Forskrift til YFF, 21.april 2016).

Skolene skal sikre at YFF blir avsluttet med en vurdering av måloppnåelse, der elevene skal vurderes i forhold til kompetansemål. Når YFF blir benyttet til opplæring i bedrift, skal faglærer samarbeide med bedriften om vurdering. Elevene skal dokumentere opplæringa i YFF, og delta aktivt i vurderingen av eget arbeid, kompetanse og faglig utvikling.

Elevene får et vedlegg til kompetansebevis der det kommer frem hvilke kompetansemål de har fått opplæring i.

4. SAMARBEID SKOLE - BEDRIFT

For å sikre et godt læringsutbytte av faget YFF bør de videregående skolene forankre samarbeidet med lærebedrifter. Det er derfor viktig at skolen utarbeider samarbeidsavtale med hver enkelt opplæringsbedrift slik at skolens nettverk formaliseres.

På utdanning.no ligger det et avtaleverktøy som skal brukes til samarbeidsavtale mellom skole og bedrift. Se vedlagt bruksanvisning (vedlegg 2).

Det forventes at de videregående skolene initierer samarbeid med arbeidslivet der det er aktuelt og slik ivaretar lokale tilpasninger og handlingsrom. Dersom det blir brukt bedrifter som ikke er lærebedrift bør skolen informere bedriften om muligheten for å bli godkjent lærebedrift.

Det bør allerede på Vg1 arbeides aktivt med formidling til læreplass. Dette fordrer tett dialog mellom skole og bedrift allerede fra første stund i opplæringsløpet. Oversikt over godkjente og potensielle lærebedrifter finnes på www.vilbli.no og www.utdanning.no/finnlarebedrift.

5. SKOLEN SIN OPPFØLGING AV ELEVENE I YFF

Skolene sin organisering må sikre at faglærer kan følge opp alle elever på en god måte, både de som har YFF i bedrift og de som har faget på skolen.

Faglærer har et særskilt ansvar for elevene i perioden elevene har opplæring i bedrift:

- Alle elever skal ha veiledningsmøte i bedrift.
- Under og etter møtene skal faglærer innhente faglige tilbakemeldinger og vurderinger fra bedriften. Dette blir en del av grunnlaget for sluttvurdering i faget.
- Faglærer skal være tilgjengelig for både elev og bedrift for å løse eventuelle utfordringer.

6. FORBEREDELSE FØR OPPLÆRING I BEDRIFT FOR LÆRER OG ELEV

Det er en målsetting at flere elever skal formidles til læreplass. YFF skal i stor grad brukes målrettet for tidlig formidling til læreplass. Perioden elevene har opplæring i bedrift for elevene skal så langt det er mulig gjennomføres i bedrift, dette gjelder også for elever i Vg1. Det forutsettes et nært samarbeid mellom skole og bedrift.

YFF er i stor grad inngangsbilletten til en læreplass. Faget krever mye samarbeid med næringslivet for å gi elevene den optimale posisjonen for mulig læreplass.

- Det er vesentlig med gode forberedelser i skolen før opplæring i bedrift.
- Elevene trenger kunnskap om bredden i det aktuelle utdanningsprogrammet.
- Det er viktig å bruke god tid på å informere elevene om arbeidslivet sine krav og forventninger.

Det skal avklares i dialog mellom faglærer, elev og bedrift hvilke kompetansemål i lokal læreplan som skal brukes, og hvilke arbeidsoppgaver som er aktuelle for den enkelte elev.

Se vedlegg; forslag mal for lokal læreplan.

Alle elever som skal ut i YFF skal ha en avtale om opplæring i bedrift.

Se vedlegg: Forslag til avtale om opplæring i bedrift.

7. FAGLÆRER SINE OPPGAVER FOR GJENNOMFØRING AV YFF VED OPPLÆRING I BEDRIFT

Et av målene med YFF ute i bedrift er å oppnå tilbud om læreplass. Faglærer bør bruke muligheten til å bidra i arbeidet med å skaffe flere læreplasser og informere bedriftene om lærlingordningen.

Elevene skal få innsyn i, og se bredden innenfor det aktuelle utdanningsprogrammet.

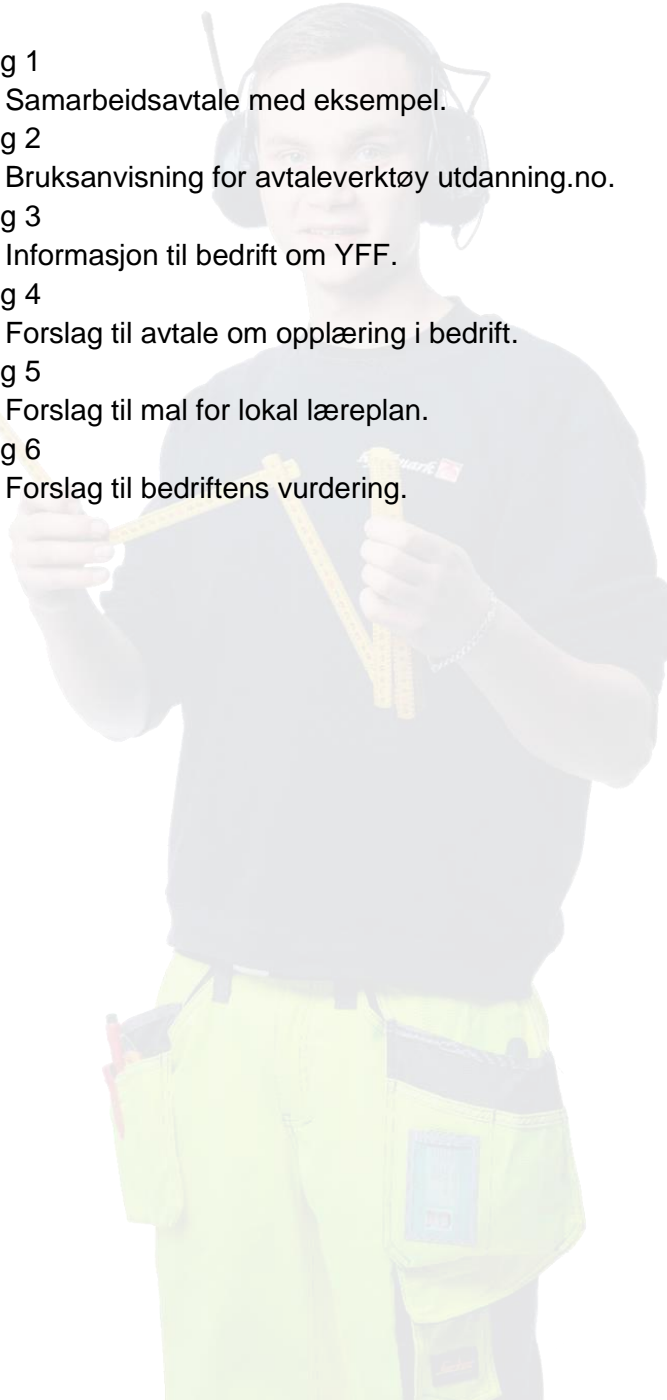
- Faglærer skal bruke god tid på å informere elevene om arbeidslivet sine krav og forventninger og vurdere om noen av elevene trenger ekstra støtte ved forberedelse til YFF i bedrift.
- Faglærer benytter skolen sitt bedriftsnettverk og samarbeidsavtaler til å avtale YFF i bedrift for elevene sine.
- Faglærer er ansvarlig for avtale mellom partene i gjeldende YFF-periode.
- Faglærer har ansvaret for at eleven får utarbeidet en lokal læreplan i YFF med relevante kompetansemål, gjerne i samarbeid med bedrift.
- Faglærer setter rammer for dokumentasjon i løpet av perioden, med utgangspunkt i den lokale læreplanen.
Se vedlegg: Forslag til mal for lokal læreplan.
- Faglærer dokumenterer hvilken HMS-opplæring eleven har fått i skolen for YFF-bedrift. Kravet til HMS-opplæring i forkant av YFF varierer fra bransje til bransje.
- Faglærer har ansvar for at det blir gjennomført underveisvurdering, og for å gjøre elevene kjent med hva som blir vektlagt i standpunktkarakteren.
- Faglærer har ansvar for å innhente tilbakemeldinger og vurderinger fra YFF-bedriften, dette er en del av grunnlaget for sluttvurdering i faget.
- Faglærer skal følge opp alle elevene med veiledningsmøte i bedrift i Trøndelag. For elever som befinner seg andre steder i landet kan man bruke videosamtale eller andre digitale medier.
- Faglærer har et særskilt ansvar for elevene og skal være tilgjengelig for både elev og YFF-bedrift.
- Faglærer skal veilede og støtte elevene i søknadsprosessen om læreplass, i samarbeid med formidlingskoordinator og yrkes- og karriereveileder.

8. OVERSIKT OVER VEDLEGG TIL FELLES RETNINGSLINJER FOR YFF

Vedleggene er hjelpemiddel og skolene kan gjøre sine egne tilpasninger.

- Vedlegg 1
  - Samarbeidsavtale med eksempel.
- Vedlegg 2
  - Bruksanvisning for avtaleverktøy utdanning.no.
- Vedlegg 3
  - Informasjon til bedrift om YFF.
- Vedlegg 4
  - Forslag til avtale om opplæring i bedrift.
- Vedlegg 5
  - Forslag til mal for lokal læreplan.
- Vedlegg 6
  - Forslag til bedriftens vurdering.

Vedlegg 1

Samarbeidsavtale

Trøndelag fylkeskommune skal bruke avtaleverktøyet som ligger på utdanning.no for samarbeidsavtale mellom skolene og bedriftene i YFF.

https://utdanning.no/tema/slik_logger_du_pa_utdanning.no

Eksempel på samarbeidsavtale

_____ videregående skole inngår med dette avtale med _____

Avtalen innebærer at partnerne har lagt opp et fast samarbeid, i den hensikt å gi elevene større innsikt i arbeids- og næringslivsspørsmål. Samarbeidet skal konkretisere arbeids- og næringslivstema i skolens læreplaner og virksomhetsplaner. Målsettingen er å gi elevene en forståelse av næringslivets rolle som verdiskaper og et bedre grunnlag for å gjøre realistiske yrkes- og utdanningsvalg. Partnerne innarbeider avtalen i sine planer og har en jevnlig dialog for å evaluere, forbedre og videreutvikle samarbeidet.

Avtalen gjelder fra _____ til _____, hvoretter avtalen gjøres til gjenstand for revisjon.

Partnerskapet innebærer:

- Bedriftsrepresentanter deltar i undervisningen på skolen
- Opplegg for veiledningsmøte i bedrift
- Prosjektarbeid for elever
- Utplasseringsordning for elever
- Hospitering for lærere
- Lærerdeltagelse på bedriftsinterne kurs og konferanser
- Bedriftsmentor i ungdomsbedrift
- Nettverksmøter/evalueringsmøter
- Planlegger inntak av lærling __ eller lærekandidat __ høst 2020

Nærmere beskrivelse av innholdet ligger i avtalen.

Bedriftens kontaktperson: _____

Skolens kontaktperson: _____

Sted og dato: _____

_____
Daglig leder

_____
Rektor

Vedlegg 2

Bruksanvisning for bruk av avtaleverktøyet på utdanning.no

1. Nederst på nettsiden utdanning.no står det «logg på», trykk der.

2. Logg på som partner for samarbeid skole-arbeidsliv

Brukere av registreringsverktøy skole og arbeidsliv

Har din fylkeskommune eller videregående skole inngått samarbeid med utdanning.no, benytter du vår administrative pålogging med ditt Feide-brukernavn og -passord. Du får da tilgang til bedriftssøk og et verktøy for registrering av samarbeidsavtaler mellom skole og arbeidsliv.

[Logg på som partner for samarbeid skole-arbeidsliv](#)

3. Bruk samme brukernavn og passord som du bruker på jobb
4. Inne på siden finner du et flere valg, trykk på «Ny samarbeidsavtale»

5. Fyll inn avtaledetaljer og velg enten «lagre publisert» eller «lagre upublisert» hvis du ikke har alle detaljer på plass

Lagre publisert

Lagre upublisert

Avbryt

Vedlegg 3

Informasjonsbrev til bedrift om YFF

Skolen setter stor pris på samarbeidet med lokalt næringsliv. På denne måten kan vi sammen gi elevene best mulig opplæring og mulighet til å lykkes i arbeidslivet.

YFF skal styrke elevene sin mulighet til treffsikre valg for videre utdanning eller yrke. Faget skal bidra til å knytte kontakt med lærebedrifter og gjøre elevene klare for arbeidslivet. YFF er viktig for å øke gjennomføringen i utdanningsløp som fører fram til yrkeskompetanse.

Formålet med faget YFF er forankret i egen [forskrift](#), og elevene skal:

- bli kjent med arbeidsoppgaver, innhold og metoder innenfor ulike yrker, og oppnå kompetanse gjennom praktisk arbeid.

Fordeling av ansvar:

Skolene forbereder elevene til YFF i bedrift og følger opp underveis. Faglærer er tilgjengelig for både elev og bedrift for å løse eventuelle utfordringer. Bedriften gir eleven relevante arbeidsoppgaver og veileder eleven. Eleven bør få en fast veileder/kontaktperson i bedriften og skal dokumentere hvilke arbeidsoppgaver hun/han utfører i perioden elevene har opplæring i bedrift. Vurdering og karaktersetting er faglæreren sitt ansvar, men vil også bygge på bedriften sine tilbakemeldinger. Før oppstart tar skolen ansvar for at partene inngår avtale om opplæring i bedrift.

Skolens forsikringsordning gjelder for elevene under hele opplæringsperioden i YFF.

Vedlegg 4

Kontaktinformasjon om opplæring i bedrift.

Vi viser til avtale om opplæring i bedrift for elever:		
Elevens navn:	Klasse:	
Tlf:	E-post:	
Periode/uke:	Skoleåret:	
Nærmeste pårørende:		
Navn:	Tlf:	E-post:
Kontaktlærer med ansvar for oppfølging i opplæringsperioden:		
Kontaktlærer:	Tlf:	E-post:
Bedrift:		
Bedriftsnavn:	Tlf:	E-post:
Kontaktperson:	Tlf:	E-post:

Vedlegg 5

Yrkesfaglig fordypning - Lokal læreplan Vg1

Elevinformasjon:

Navn: _____ Født: _____ Skoleåret: _____

Utdanningsprogram: _____

Årstimetall: Total timetall i faget er: 168 årstimer. Denne planen utgjør.....timer

Den lokale læreplanen er utarbeidet med bakgrunn i nasjonal læreplan for

Fagkode: _____ Navn på fag: _____

Disse nasjonale kompetansemålene er lagt til grunn for lokal læreplan

*

*

*

Lokale kompetansemål:

*

*

Elevers arbeid skal dokumenteres på følgende måte:

Vurdering:

Elevene skal ha underveisvurdering og delta i vurdering av eget arbeid som beskrevet i opplæringsloven.

Elevene skal ha en standpunktkarakter for den delen av yrkesfaglig fordypning som følger lokal læreplan. Eleven skal ha en vurderingsplan som beskriver hva som danner grunnlaget for sluttvurdering.

Yrkesfaglig fordypning - Lokal læreplan Vg2

Elevinformasjon:

Navn: _____ Født: _____ Skoleåret: _____

Utdanningsprogram: _____

Årstimetall: Totaltimetall i faget er: 253 årstimer. Denne planen utgjør ...
..... timer

Den lokale læreplanen er utarbeidet med bakgrunn i nasjonal læreplan for

Fagkode: _____ Navn på fag: _____

Disse nasjonale kompetansemålene er lagt til grunn for lokal læreplan

*

*

*

Lokale kompetansemål:

*

*

Eleven skal utarbeide en jobbsøknad og en CV

Elevens arbeid skal dokumenteres på følgende måte:

Vurdering:

Elevene skal ha underveisvurdering og delta i vurdering av eget arbeid som beskrevet i opplæringsloven.

Elevene skal ha en standpunktkarakter for den delen av yrkesfaglig fordypning som følger lokal læreplan. Eleven skal ha en vurderingsplan som beskriver hva som danner grunnlaget for sluttvurdering.

Vedlegg 6

Bedriftens vurdering av eleven i YFF.

Elevens navn	
Skole	
Bedrift	
Periode for opplæringen	Fra: ..... Til: .....

Fyll ut punktene som er aktuelle i forhold til opplæringsperioden, sett kryss. (Skjema kan tilpasses periodisk vurdering i digitale dokumentasjonsverktøy.)

Tilbakemeldingspunkter	Meget god	God	Lav
1 De ulike kompetansemålene			
2 Forholdet til HMS			
3 Oppmøte og punctlighet			

Tilbakemeldingspunkter	Meget god	God	Lav
4 Orden og ryddighet			
5 Selvstendighet og innsats			
6 Samarbeidsevne			
Annet:			

Fravær: .....dager og ..... timer

Dato / sted:	
Signatur bedrift:	

Kan det være aktuelt for bedriften å ta inn eleven som lærling/lærekandidat:

JA: ..... NEI:.....